

TUTKIMUSSTRATEGIA 2025

Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimus kiinnittyy selkeimmin yliopiston strategiseen painoalaan *Pohjoinen hyvinvointi, koulutus ja työ*. Oppimisympäristö -tutkimus on liitetty *Kulttuurilähtöinen palvelumuotoilu* -painoalaan. Kestävä kehitys tiedekunnan strategisena painopisteenä on vahvistunut viime vuosina, ja suuntaa tulevaa tutkimustoimintaa erityisesti sosiaalisen kestävyden, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden sekä hyvinvoinnin merkityksissä. Pohjoisten yhteisöjen sekä niiden kasvatusta- ja koulutuskulttuurien muutosta tutkitaan tiederajat ylittäen.

Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksen visio 2025

Tiedekunnan tutkimus on kansainvälisesti ja kansallisesti selkeästi profiloitunutta ja tieteellisesti korkeatasoista. Tiedekunta on tutkimuksestaan tunnustettu arktinen, pohjoinen ja globaali toimija.

Kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksen painoalat

1. Oppiminen ja opetus sosiaalisesti kestävä kehityksen edistäjänä

Tutkimus kohdentuu opettajuuteen sekä opetus-, opiskelu- ja -oppimisprosesseihin, niiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Tutkimuksen tavoitteena on osallisuuden, yhteisöllisyyden, moninaisuuden ja paikallisuuden edistäminen muuttuvissa toimintaympäristöissä arktisilla ja pohjoisilla alueilla sekä globaalisti.

2. Koulutus, työ ja yhdenvertaisuus arktisissa yhteisöissä

Painoalueen tutkimus tarkastelee tiederajat ylittävästi eri sukupolviin kuuluvien kansalaisten toimijuutta toisiaan leikkaavien erojen näkökulmasta. Tutkimusta ohjaavia periaatteita ovat osallisuus, yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja hyvinvointi.

Tutkimuksen painoalat konkretisoituvat seuraavina tiedekunnan tutkimusalueina.

Oppiminen ja opetus sosiaalisesti kestävä kehityksen edistäjänä

Mediapedagogiikka

Tutkimuksen kohteena ovat median, sosiaalisen median sekä digitaalisen teknologian käyttö ja merkitykset eri-ikäisten opetuksessa, opiskelussa ja oppimisessa formaaleissa, informaaleissa ja nonformaaleissa oppimisympäristöissä myös harvaan asutuilla alueilla osana globaaleja yhteisöjä. Erityishuomio kohdistuu erilaisiin mediakompetensseihin ja -lukutaitoihin, ongelma- ja simulaatioperustaisiin sekä leikillisiin ja pelillisiin oppimisympäristöihin. Tutkimuksella tuotetaan tietoa siitä, miten opetusta, opiskelua ja oppimista voidaan suunnitella, toteuttaa ja arvioida mediaa ja digitaalista teknologiaa hyödyntäen.

Saamelaispedagogiikka

Saamelaispedagogiikka kiinnittyy teoreettisesti kansainväliseen alkuperäiskansapedagogiseen tutkimukseen fokusoiden erityisesti arktisen alueen erityispiirteisiin ja saamelaisten kulttuuriin perustuvan kokonaisvaltaisen pedagogiikan kehittämiseen. Tutkimus kohdistuu saamelaisten elämismaailman, kulttuurin ja kielten elvyttämiseen ja kehittämiseen sekä saamelaisalueella että kaupunkimaisissa konteksteissa. Saamelaispedagoginen tutkimus tukee ja kehittää saamelaiskoulutuksen erityistarpeita sekä transformatiivisia käytänteitä koulutuksessa. Tutkimus tuo saamelaiskoulutuksen erityiskysymyksiä laajemmin koulutuspoliittiseen ja koulutuksen järjestämiseen liittyvään keskusteluun. Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta kehittyy saamelaispedagogiikan asiantuntijayksiköksi.

Inklusiivinen pedagogiikka

Tutkimuksen keskiössä ovat normistoihin, kulttuureihin ja yhteisöjen toimintatapoihin liittyvät kasvatukselliset ilmiöt sekä opettajuus ja oppiminen. Tutkimus edistää osallisuutta, oikeudenmukaisuutta, monikulttuurisuutta, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä tunnistaa eristäviä ja epätasa-arvoisia käytänteitä ja rakenteita kasvatuksessa ja koulutuksessa. Tutkimuksella identifioidaan ja arvioidaan inklusion laadullisten tekijöiden toteutumista ja taustalla vaikuttavia arvoja ja diskursseja. Tutkimuskohteita tarkastellaan pohjoiselle sijainnille ja harvaanasutuille alueille ominaisten piirteiden, kuten pohjoisten identiteettien, paikallis- ja alkuperäiskulttuurien, palvelujen saatavuuden ja pitkien etäisyyksien aiheuttamien koulutus- ja kasvatuskysymysten näkökulmista. Tutkimus tukee korkealaatuista, oppijoiden monenlaiset lähtökohdat huomioivaa kasvatusta ja opetustyötä ja oppimista. Se vahvistaa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden toteutumista, ehkäisee opintojen kesken jättämistä ja edistää osallisuutta yhteiskunnassa. Inklusiivisen pedagogiikan kehittämisessä huomioidaan median ja digitaalisen teknologian tuomat mahdollisuudet.

Tutkiva pedagogi

Tutkimuksen kohteena ovat oppimisen moninaisuutta ja hyvinvointia tukevat ja heikentävät innovatiiviset pedagogiset käytänteet. Tutkimuksella tuotetaan tietoa koulutusjärjestelmän hyvinvointityöstä ja inklusiivisesta pedagogiikasta sekä tuotetaan toimintamalleja erityisesti pohjoiseen ja arktiseen ympäristöön. Kohteena on erityisesti lasten ja nuorten myönteisen kehityksen tukemisen keinot, välittävä opettajuus ja arktinen pedagogiikka. Tutkimuksessa korostuu oppimisen kaikkiallisuus, formaali, informaali ja nonformaali oppiminen, sekä digitalisaation mahdollisuudet. Tutkimusalue tukee kestävästä kehitystä ja rakentaa pohjoisen alueen tulevaisuutta hyödyntäen luontoa ja kulttuuriympäristöä. Lisäksi tutkimuksessa tuotetaan tietoa arktisista ja paikkaperusteisista pedagogisista ilmiöistä sekä luontokasvatukseen liittyvistä kysymyksistä monialaisuuden, ilmiöoppimisen ja vuorovaikutuksen lähtökohdista. Tutkimus kohdistuu myös tutkivan opettajan uranaikaiseen ammatilliseen kehittymiseen.

Feministinen pedagogiikka

Feministinen risteäviä eroja tarkasteleva pedagogiikka pohjautuu feministiseen teoriaan. Tutkimuksessa tarkastellaan opetusta ja oppimista koulutusideologioiden, instituutioiden sekä opetus- ja oppimisprosessien tasolla. Keskitymme pedagogiikan subjekteja tuottavaan valtaan. Feministinen pedagogiikka antaa käsitteelliset valmiudet tarkastella kriittisesti sitä, miten koulutus ja mediakulttuuri tuottavat tietoa ja toimijuutta. Tutkimus antaa myös ammatilliset valmiudet reflektoida kasvatuksen ja koulutuksen sukupuolittuneita prosesseja. Tutkimus auttaa tunnistamaan ja käsittelemään koulutuksen ja työelämän syrjintää ja häirintää.

Koulutus, työ ja yhdenvertaisuus arktisissa yhteisöissä

Lasten ja nuorten hyvinvointi

Tutkimus tuottaa tietoa ja käytänteitä yhdenvertaisen hyvinvoinnin tukemiseen ja haastavista elämäntilanteista selviytymiseen arktisen alueen paikalliset kontekstit huomioon ottamalla. Tutkimus kohdistuu erityisesti lasten ja nuorten inhimillisten voimavarojen vahvistamiseen ja myönteisen kehityksen tukemiseen. Arktisen alueen lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyviin ajankohtaisiin haasteisiin vastataan kehittämällä opettajien ja muiden kasvatusalan asiantuntijoiden ammatillisuutta ja monitoimijasta yhteistyötä.

Hyvinvointi ja osallisuus mediayhteiskunnassa

Monitieteisessä tutkimuksessa tarkastellaan erilaisista taustoista tulevien ja eri-ikäisten ihmisten mediankäyttöä, mediakompetensseja ja erilaisia lukutaitoja osana heidän arkeaan, työtään, hyvinvointiaan ja kansalaisuuttaan. Erytishuomio kohdistuu vähemmistöihin ja eri-ikäisiin median käyttäjiin ja ei-käyttäjiin, joiden valtautumista ja hyvinvointia digitalisoitunut mediayhteiskunta toisaalta tukee ja toisaalta uhkaa. Tutkimuksen keskiössä ovat myös mediasisältöihin liittyvät kysymykset. Tutkimus tuottaa tietoa osallisuuden, hyvinvoinnin, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden lisäämiseen.

Toimijuus työelämässä ja koulutuksessa

Tutkimuksessa tarkastellaan monitieteisesti pohjoisen ihmisten toimijuuden mahdollisuuksia ja tiloja koulutuksen sekä työelämän murroksessa. Tutkimus kohdentuu ihmisten hyvinvointiin elämän eri vaiheissa ja pohjoisen muuttuvissa toimintaympäristöissä. Ydinteemoja ovat moninaiset erot, sosiaalinen kestävyys, liikkuvuus ja sopeutuminen. Kriittisen tutkimuksen keinoin tunnistetaan oikeudenmukaisuuden, koulutuksen ja työelämän kehityksen sekä eriarvoisuuden kysymyksiä.